

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számítottatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadó hivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatkak vissza.

Az új Récsey.

(Mb.) Midőn 1848-ban a bécsi udvar az alkotmány felfüggesztésének herostratesi munkáját nagyobb eréllyel óhajtotta folytatni és martalócz zsoldosaival az ország szabadságának vérbefojtását megkezdeni, — utjában állt a törvényszerűen kinevezett első alkotmányos független magyar miniszterium, a dicső emlékü és később vértanu halált szenvedett Battyány Lajos gróf elnöklete alatt.

E magyar miniszteriumtól — mint felesleges koloncztól megszabadulandó, de amellet a törvény és alkotmány követelte kellemetlen formáságokat megóvándó, a császár rövid uton kinevezte Récsey Ádám, szégyenünkre magyar születésű és sajnos magyar névvel bíró osztrák zsoldost és császári táborszernagyot magyar miniszterelnökké, a kinek egyedüli szomoru feladata az volt, hogy az első alkotmányos magyar miniszterium elbocsátását tartalmazó császári kéziratot ellenjegyezze.

A mostani politikai válságnak nevezett alkotmányosdi bohózatban körülbelül a Récsey jelenethez jutottunk el. Mostanig ugyanis még leeresztett függöny mögött folynak a jelmezes főpróbák, sűrűnek-forognak a rendezők és szereplők, de azt hisszük, néhány nap alatt az összes szerepek annyira belesznek gyakorolva, hogy a vásári színház-bódé niveau-ját is alig elérő komédia

gyászos hősei a függönyt felfogják huzni és a már idegesen kíváncsi nagy néző-közönségnek kókler-tudományukat befogják mutatni.

A vett értesülések és hírek szerint a bohózat főhőse — az új Récsey — Fejérváry Géza báró darabont-kapitány lesz, akinek szereplése annál inkább szomorúnak ígérkezik, mivel császári parancsra minden remélhető parlamenti többség nélkül lesz hivatva miniszterelnökkösködni, illetve „ügyvezetösködni.”

FZM. Fejérváry vagy teljes címmel „Feldzeugmeister Géza Freiherr von Fejérváry” császári katona a a szó igazi értelmében; minden osztrák rajta és benne, csak neve magyar; magyarul is már java férfikorában tanult és pedig akkor, midőn mint őrnagy és császári szárnysegéd e nyelv tanulását egy magyar mág-nás figyelmébe ajánlotta.

Ez osztrák katona lesz hivatva a bécsiek szerint „alapos rendet csinálni.” Hivatást érezhet magában e gyászos szerepre, hisz számtalanszor adta tanujelét hosszú honvédelem-ügyi ministersége alatt, hogy néki, alkotmány, parlament s több efféle mint smarn. Hányszor viselkedett úgy az országgyűlés nyílt színe előtt, hogy minden jóézésű magyar embernek az arcába kergette a vért?

S e dicső osztrák katona Tisza István gróf jelenlegi miniszterelnök karján fog a magyar parlament porondjára lépni. Igenis Tisza István

gróf karján, mert kinevezését néki kell majd, mint volt miniszterelnöknek ellenjegyezni s ezen ellenjegyzés felelősségét majd Tisza István grófnak kell Isten és emberek előtt viselnie is.

Azt hisszük, hogy e tény megtörténtével mindenki tisztában lesz a szabdelvűpárttal és annak minden egyes tagjával, a kik ezek után is még magukat szabadelvűpártiaknak merik vallani.

A tisztos magyar társadalom tudni fogja, mi a kötelessége velök szemben. A kik előtt a magyar haza és annak az ezer éves alkotmánya semmi, azok minden hazafias ember részéről csak a legteljesebb megvetést remélhetik!

A császári ügyvezető miniszterelnök küldetése nem sikerülhet. Biztosíték ez ellen első sorban az egész ország hazafiasan gondolkodó közönsége. A magyar országgyűlés szövetségét pártjaiból álló parlamenti többségnek törhetlen magyar alkotmányos hazafisága, mely többség bármi fondorkodás daczára is össze fog tartani, — a törvény és jog talaján állva, nincs az a hatalom, a mely le tudja törni. Kérjük is a többséget, hasson minden erejével oda hogy bármely durva inzultus esetére — jöjjön az bárhonnan — nyomja el menthető és érthető felháborodásának esetleg törvénytelen megnyilatkozását és felelete sohasem legyen durvább, de mindig erősebb. Legerősebb

TARCZA.

Viz mellett.

Zúg-búg a víz; áll a malom,
Mert a molnár ravatalon
Fekszik kiterítve.
Puszta a ház, nincs lakója,
Széles világ bujdosója
Molnár felesége.

Asszony! asszony! Bánt az önvád!
Nyugodalmat sehol sem hágy.
Csak légy számkivetve.
Nagy a bűnöd. Rád az Isten
Soha többé ne tekintsen,
Sem a gyermekedre.

Megölted az édes férjed.
Elvesztetted üdvösséged,
Hogy amazt ölelhessed.
Te a világ bujdosója!
Családodnak szégyenfoltja,
Elkárhozott lelked.

Korentsy Sándor K.

Nyugodjék békével!*)

— Elbeszélés. —
Írta: G. Büttner Julia.

A Svábhegyen, egyik csinos nyaraló verandáján, könnyed csinnal terített s me-

*) Mutatvány a „Valóságok” című legközelebb megjelenő kötetből.

zei virágbokréttakkal diszitett asztalkák mellett vidám női társaság reggelizett.

Az urakat külön asztalon hideg sütek és különféle színben csillogó üvegek is várták. Mert a férfivendégek még lenn jártak valahol a fiatal háziúrral, ki büszkén mutogatta nekik új kaliforniai fenyő-ültetvényét.

Míg az urak a felett vitáztak, hogy a fenyők nincsenek elég mélyen beültetve, sem kellőleg öntözve, ez alatt fenn a verandán az egyik nő — Kardos kuriai bíró neje — már két izben is fölkel az asztal mellől, le-letekintgetni az urak után: nem-e jönnek még?

— Megfoghatatlan, — csodálkozott bántódottan, — hogy művelt férfiakat holmi fű, fa, bokor, ennyire érdekelhet.

S Kardosné már harmadszor is fölállt helyéről, hogy a lépcsőkről a kertben nézen, pedig még akkor sem az urak jöttek fel a kanyargó uton, hanem egy szép karsu leány. Oly gyorsan futott a ház felé, hogy fehér esikés reggeli ruhájának halványkék szallagjai utánna lebegtek. A szomszédos nyaralóból szaladt át, kezében újságlapot lobogtatva s már messziről fölkiáltott a veranda szögletesasztalánál rendező fiatal háziasszonyhoz.

— Oh, Mila, mi történt! Mi történt! — s a mint a lépcsőn fölfutott, szinte rémülten folytatá: — Képzeld, Mila, képzeld, kedves néném! Istenem, borzasztó!

A Milának szólított fiatal házínő és

édes anyja: Csiszárné osztálytanácsosné, ijedten kérdezősködtek, de az idegen vendéghölgyek is.

— Itt van! Itt olvastam a külföldi hírek közt — szólott elfuló gyorsasággal a fiatal leány, mialatt az öreg nőnek kezét csókolt s a többiekkel kezét fogott, míg másik kezével idegesen keblére szoritva tartotta a hirlapot.

— De Livia, mond hát mi történt, az Istenért? — kérde másodsor is Csiszárné, a jó öreg nők résztvevő gondjával.

Livia gyorsan leült egy alacsony kerti székre Csiszárné mellé s a hirlapot térdein szétterítve, az apró hírek közt ezt olvasta: „Hamburgban egy ősi magyar név utolsó viselőjét, Koltai Tasziló grófit az utcán egy épülő ház fala mellett halva találták. Az éhség ölte meg.”

A végső szónál Livia fölugrott s a hirlap a földre esett, mert a fiatal leány szörnyűködve csapta össze kis kezét.

— Hisz ez borzasztó! Ez borzasztó! Ugy-e, Milia, ez borzasztó?

Mila gyorsan fölvetette a hirlapot s a többi nő szintén valamennyi látni akarta, a mit hallott. Majdnem mind ismerték Koltait s egymás kezéből kapkodták ki a hirlapot és újra meg újra fölolvasták a kérélehetlenül rövid nekrológot.

— Oh, Istenem, oh Istenem! sóhajtott bánatosan mindannyiszor, ahányszor újra hallotta, a szelid jó Csiszárné s szinte borzadva tolt el magától az előtte álló s még

fegyvere legyen a támadók ellen a magyar alkotmány törvénykönyve, épp úgy, mint a keresztény martiroknál a vérszomjas Caesarok ellen a szent evangélium volt. Igyekezzenek befolyásukkal oda hatni, hogy az utca bele ne szőljön a hatalom és ország eljövendő küzdelmébe. Mert bármiként érthető is a parlamenten kívül álló hazafias elemek hangosabb állásfoglalása, soha semmi körülmények között sincs joga, hogy azt utcai tüntetések alakjában juttassa kifejezésre. Van annak sok más módja és helye, a hol a nemzet nem képviselő tagjai, politikai meggyőződésüknek a törvényes formák betartásával adhatnak kifejezést.

A szigorú törvényesség alapjára állva és mindvégig azon maradván sikerülni kell, sikerülni fog nemzeti jogainkat és kívánalmainkat kiküzdni, még az esetben is, ha ideig-óráig a nyers szuronyos hatalom abszolutizmusa fog is a négy folyam és hármás bérc virányain és völgyein orgiákat ülni.

A nemzet ma már higgadtan gondolkozik, mint néhány évvel ezelőtt! Ma már dajkamesébe illő munus, ha az alkotmány felfüggesztésével, vagy a nyílt abszolutizmussal fenyegetnek, vagy az uralkodó lemondásának eshetőségét szegeznek a mellünknek. Az előbbiektől nem ijedünk meg és nem félünk, az utóbbit őszintén sajnálni fogjuk. Ma már ez ijesztéseknek hatásuk nincs, mert nagyon sok opportunus hazafinak nyitotta ki szeméit a chlopy-hadparancs és a legutóbbi mult.

Ma már az opportunusnak vége. Sok oly dologért, a melyek felett mikor megtörténtek, méltán megdöbentünk, ma csak hálások lehetünk ellenségeinknek. Mert levették a szemekről a hályogot s tisztán engedték látni alávalóságukat.

Alomban voltunk, álmodtunk, de

a durva kéz érintése felébresztett. Elmondhatjuk Shakespeareel, a mit Shylocknak mondanak a „Velencei kalmár“-ban: „te tanítottál erre...“

Kár volt elleneinknek a nemzetet felébreszteni álmából, mert még nem aludt eléggé mélyen, hogy az orvtámadásra fel ne ocsudjon! Hála az isteni gondviselésnek: felébredt és tudatában van annak a nemzet, hogy joga és alkotmánya — sérthetetlen és örök.

Barsvármegye felirata.

Irta: Ga. Ba.

Barsvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 15-én tartja rendes közgyűlését. A tárgysorozot a rendes, a sablonos hivatalos ügyekkel foglalkozik, az állandó választmány javaslatai képezik a megszávozás, — vagy mondjuk diplomatikusan — a megvitatás tárgyát. Az állandó választmány által ajánlott javaslatokat mindig megszokták szavazni s ezért oda csak azokat nem bocsájtják, melyek elfogadása ha nem is képtelennek, de legalább is kétségesnek mutatkozik. Ilyen a hevesi felirat is.

Írás jött, levél jött szép Hevesországból, Egerből, székvárosából, szép várból: a Dobó Katizza várából. Fajmagyar városból, ősmagyar nemzettől. Megint várat ostromolnak: a szabadság, az alkotmány várárt, megint katonákkal, de megint vitézekkel szemben. De az ősi vitézek fegyvere csak a kard, a puska, az ágyú, a faltörő kos voltak. A mai egriek egyelőre csak a legmodernebb fegyverrel, a tollal szállnak ki a harezi sikra. A mai magyarnak egyaránt fegyvere mind a kettő. Tollal kezdi, karddal végzi, de ha ez a kard balul üt ki, tollal reparálja. A negyvennyolczat tollal kezdtük, karddal folytattuk, de a hatvanhetet a toll, — a husvétii ezikk — teremtette meg. A mult idők durva kardját, a finomabb, a könnyebb, a több elmeállal bíró nemesebb fegyver, a toll váltotta fel. De nem azért, hogy a másikat kiszorítsa, nem azért, hogy attól a hatalmat megvonja, hanem azért, hogy vért megtakarítva, a durva erőszakot nélkülözve, az új kor legnagyobb erejét: a szellemet, észet, okosságot, mérsékletet és bölcsességet vigye be a küzdelembe. Mert régen volt, még a rómaiak korában, mikor a jelszó a

„parva sapientia regitur mundus“ volt. Helyes és bölcs volt a mondás, mert akkoriban a „regitur“ alatt erőszakos kormányzást, abszolutizmust, zsarolást és öldöklést értettek. Az egész államhatalom lehető kevés észre, de annál több, hatványozottabban több erőszakra, mondjuk teljes állatiasságra volt alapítva.

De ma tollal kezdjük a harezt, azzal is folytatjuk s kardot csak akkor veszünk kezünkbe, ha ellenségeink avval már ütni kezdenek. De még nem mertek ütni. Ha Heves megyét karddal ütötték volna, már nem küzdene tollal! Alázatos, jobbagyú hódolattal eltelt magyarok azok; mi is azok vagyunk. Ok még csak irnak. Hová? Oda, a hova nekik, mint minden más törvényhozásnak, a tollal írott szentírás, az 1886. XXI. t.-cz. 2. §-a értelmében szabadsága és biztosított joga van közvetlenül felírni a törvényhozás bármelyik házához. Jelen esetben a képviselőházhoz írtak. De irtak máshová is. A testvéreknek, a többi megyéknek. Nem kettőnek, nem tíznek, de valamennyinek. Egy a szülénk: a magyar haza, sok a testvérünk: minden egyes vármegye. Inogjon meg az öreg szülő, összetartanak a gyermekek, hogy megmenthessék. Nemesak a szülőt, hanem saját magukat is, mert teljes harmónia csak így lehetséges.

A Kain és Abel-ek kora már megszűnt. Ma testvért többet nem gyilkolunk. Aki pedig gyilkol, az nem gonosztevő, nem becstelen, hanem vagy hülye, vagy teljesen örült. Szóval beteg. A mi közéletünknek is vannak ma ilyen betegek. Ezeket pedig gyógyítani kell. Egyelőre csak belgyógyászati uton megirt receptekkel. A seb élénk, egyelőre csak zsiradékkal kenjük be, a feliratokkal; ha ez nem használ s a seb elmérgesedik, máris műtők leszünk s éles eszközzel vágunk. De ez még nem következett be, de viszont az sem, hogy fájdalmainkat altató szerekkel hagyjuk esillapítgatni. Altató szer, morfium, meg kloroform a magyarnak nem kell; nem veszi be a természet. Próbáljunk egyelőre gyöngéd írt: feliratozzunk. A megyék a parlamenthez, a parlament a koronához. Az egymást szeretők olyan szegénylősek, hogy szóval összeküldömbözvén, írásban békülnek ki. Miért? Mert akkor nem kell egymás szemébe szégyenkezni. Igaz, hogy ez csak álszemérem, de úgy van. Tény, hogy az egyes ember, már mint a magyar ember a — nyilvánosság előtt írásban gorombább, mint szóban; de viszont megfordítva entre-nous szóban goromba, levélben ud-

félig telt kávé csészét s a megtört friss sütetű kalácsot.

— De éhen halt? Csakugyan az áll ott Leona? — fordult a mellette álló szép unokahugához. — Ehen? Hát lehetséges az? Hiszen én kis korától ismertem Taszilót! Szegény Gyulámmal egykoru volt. És milyen okos fiu volt és milyen rátartó! Csak emlékszel rá Leona?

— Hogyne! — felelt a megszólított finom kis nő, — hisz később, mint fiatal ember a mi házunkhoz is gyakran járt. Akkor még leány voltam, — s kissé elpirult és elhajolt, míg folytatta: — Mennyire kedvelték nálunk mindnyájan. Hiba és gáncs nélkül való lovagnak nevezték el.

— Én már csak hírből ismertem, — hadarta közbe Kardosné kuriai bíróné irigy ellenszenves hangon. — Mikor engem bemutatattak, az én első bálomon, őt már nem is emlegették. Csak nemrég mondta az uram, hogy Koltai Párisban van s ott valami nővel elverte a vagyonát.

— Én is hallottam, hogy tönkre jutott. De hogy miként, azt nem tudtam, szolt Leona s idegesen simította el ruháján a szalagosokrokat és átment a másik asztalhoz.

— Valaki a színháztól tette őt tönkre? — kérdé szomoruan az öreg Csiszárné s könyeit törülgette.

Kardosné látható örömmel ült le az öreg nő mellé, a Leona üresen hagyott széke s éles hangon, szapora beszéddel kezdte mondani:

— Oh nem! Nem a színháztól. Az uram akkor úgy beszélte, hogy előbb valami napszámosnő, vagy mi volt, talán a kőműveseknél, vagy mosónő. De aztán már valami bankár pártfogolta. No és az főzte le vele Koltait, vagy, hogy a bankár és az a nő együtt főzték le Koltait — végzé még a szokottnál is gyorsabb hadarással Kardosné, mert meghallotta, hogy a férfiak beszélgetve közelednek a veranda felé, azért föl is ugrott és eléjük sietett.

A hölgyek közül most senki se mosolygott Kardosné általános vonzalmán az urak iránt. Mindnyájan Koltai esetéről beszéltek összevissza. Csak Livia vont a félre egy oszlophoz a fiatal házínőt s ott összekulesolva apró kezeit, suttogva kérdé:

— Ki képzelte volna ezt akkor, ugy-e Miba? Emlékezel, mennyire rajongtunk Héthárson Taszilóért? Soha, de soha még tündérlovagnak ilyen szörnyü vége nem volt. Szegény, szegény ideálunk!

— Kérlek, Livia, — szolt gyorsan, elpirulva a fiatal nő, — férjem előtt ne említsd. Hisz mi akkor igen is zöld gyermekleányok voltunk.

— Jól van, jól. — duzzogott Livia — Lóránd előtt hát nem szólok. De én másként fogom szoktatni Pistát, majd ha férjem lesz. Te a férjednek minden hibáját kiméled. Talán még azt sem mondanád meg neki, hogy kis gyermekkorodban szeretted a piros bajzó-bábadat? Én a magam részéről, — s ekkor a kis Livia szí-

goruan összevonta sűrű fekete szemöldeit, — bizony nem fogom kimélettel nőni hagyni Pista féltékenységét.

— Majd meg látom, — mosolygott a fiatal asszony s ezzel házínői szives kötelességgel ment a verandára fölért férfiak elébe.

Az urak vidáman láttak a reggelihez. Koltai halálát nem vették olyan nagyra, mint a hölgyek. Csupán a szép Leona férje Korday sajnálta, hogy egy nemes tiszta vonzalom meg nem védte Koltait ettől a szegényletes, rut sorstól.

— Kordaynak igaza van, becsületes vonzalom megmenthette volna! kiáltott fel harsány hangon egy öreges ur. De ilyenek vagytok ti hölgyeim! Dehogy tennétek egyetlen lépést is a férfi elé, hogy megfogjátok a kezét s visszatartsátok az örvénytől. Azért jutunk aztán rossz kézbe, rossz végre.

A nők védekezni kezdtek a támadás ellen. Leona hevesen s erős hangon szólalt fel:

— Ki foghatna meg olyan kezét, melyet már egy rossz személy erősen tart? Hogy védhetne meg a legideálisabb leány is olyan férfit, a ki közzsákmánynak adja magát?

Egyedül Kardosné állt az urak pártjára, félreértve teljesen azok czélzatát s igen helyén valónak tartotta, hogy ő általában a férfiak kezét fogja s másoktól magához vezesse.

A kis Livia megszökött a vita elől,

varias. — Már persze; csak hogyha oka van rá. —

De viszont tény az is, hogy a hevesi felirat ezt a tapasztalatot megczáfolni látszik. Az nagyon is udvarias, sőt lojális, mert a képviselőházzal szemben ők entrepreneurs, vagyis rossz magyarán mondva „magunk között” vannak. Olyan az irány, mint a képviselőház pár hete felküldött de, választ még mindig nem kapott feliratáé. Nyugalmas, de önértetes, nem sértő, de tárgyilagos, mérsékelt, de szilárd önbizalmu, követelő de nem szerénytelen, higgadt de nem megalázkodó. Legyen ez elég a jellemzésére!

Barsvármegyének ezt a feliratot nem pártolni, de elfogadni, nem megvitatni, de csak a helyes oldalról tárgyalni, nem megbírálni, csak benne lélekkel osztozni, nem kifogásolni, hanem annak tartalmával, szellemével, intenciójával megbarátkozni s azt teljesen magáévá tenni az erkölcsi kötelessége.

Ha a hazafias fellángolásra valamelyes példát akarunk felhozni, éppen megyénket állíthatjuk a zenithre. Ez a megye, Barsvármegye volt, az országnak az az első megyéje, a mely 1834-ben a lengyel szabadságharc bukásának és leigázásának hírére a kormányhoz feliratot intézett! Balog János követ tette szóvá az országgyűlésen az ügyet, leszavazták. Nem csak az, de hűtlenségi perbe is fogták. Felzúdultak a többi megyék. Győr, Abauj, Torna, Hont, Vas, Nyitra, Zala, Ugocsa stb. egyértelműleg követelték a parlamenti szólás szabadság eme jogtalan korlátozásának megszüntetését. Ferdinand király ugyan megdorgálta a vármegyét mikor újból Baloghot választotta követnek, de mikor a rendek óvat emeltek és kijelentették, hogy az 1723. t.-cz. 7. §-a értelmében a követnek az országgyűlésen való eljárását egyedül küldők vannak hivatva megbírálni, a kormány jónak látta az ellene megindított pert teljesen megszüntetni.

Szóval a megyék feirati joga, a közgyűlés tagjainak felszólalási joga ősidóktól meg volt és meg van. Kinek joga van: beszélhet, szónokolhat, tüzelhet, azt semmiféle hatalom, akár királyi, akár kormányi, — sőt még, hogy humorosat mondjunk, — főispáni hatalom sem akadályozhatja illetve terrorizálhatja.

Mert hatalom, igazságtalan hatalom ma már nincsen. A tisztességes hatalom csak az észszerű, de azért méltányos joggal alapszik.

Az öntelt autokratákat ma már a japánokra bizzuk. Biznánk mi is, ha nálunk ilyen volna. De nálunk még nincsen; mert ha volna, mi is japánokká lennénk.

Hitelszövetkezet.

Írja: —k—r.

Általános panaszként hallatszik, hogy a hitelszövetkezetek alapítása titokban történik, azaz anélkül, hogy a nagyközönség megelőzőleg kellőleg tájékoztatva volna róla.

Ez a panasz ugyan nem elég indokolt, mert hiszen a mióta a hitelszövetkezet eszméje fel van vetve, hétről-hétre foglalkozunk lapunk hasábjain vele, mindazáltal a közönségnek hódolva, valamivel részletesebben is foglalkozunk a kérdéssel.

Nem tagadjuk, egy új pénzintézet sok akadályba fog ütközni, mert nagy a verseny és erős ellenfelekkel állunk szemben. Am hiszen nem az a cél, hogy versenyezzünk, hogy mérkőzzünk a már létező pénzintézetekkel, a cél az, hogy olyan intézetet alapítsunk, amely a társadalom minden rétegét magába foglalva sem egyes embereknek, sem egyes családoknak, sem egyes érdekes csoportoknak aláveteve ne legyen, hanem hogy csakugyan közérdeket képviseljen, azt a közérdeket, a mely a kölcsönös segélyezés által érhető el.

Nincs okunk ugyanis szépitgetni a jelen állapotokat. Daczára annak, hogy nagy eredményt mutatnak fel pénzintézeink, t. i. nagy jövedelemmel szerepelnek mérlegeik, mégis oly, szinte utálatos undorító módon uralkodik az egyének, a családok, a csoportok pasáskodása, hogy szinte kételkedve kell fogadni a mesés eredményt, a minek más magyarázatát adni nem lehet, mint hogy ennek első sorban a hitelt igénybe vevő közönség issza meg a levét. Hogy ez mikép érhető el, ennek fejtegetésébe nem bocsátkozhatunk, de hogy a józan logika szerint ez másképp nem lehetséges, az szent és bizonyos.

Elejét kell tehát annak venni, hogy a szegény nép bőrére egyesek vagy családok, vagy csoportok uralkodhassanak, hogy a már közszájon forgó „zsebünkben van”-féle szálló íge ne legyen annyira szomorú, de való igazság. Mert elvégre az még sem járja, hogy annyi sok ezer ember drága pénzéért a lekötöztetett legyen akár egyes embernek, akár egyes családnak, akár egyes érdekes csoportnak. Ennek az egész életre kihatása van. Merjük állítani,

hogy kihatással van még a politikai életre is. Ezeknek az uralkodó pasáknak méltatlanul félelmetesen pusztított az életben. Kipusztították, tönkretették az önértetet, az önállóságot, a függetlenséget az emberek-től, mert „zsebükben” tartották őket és a zsebnak szörnyű nagy hatalma van.

A társadalomnak a maga nagy egészében kell uralkodnia, a társadalomnak, a szövetkezés nagy erejével kell önmagát irányítania.

Eljutottunk tehát a szövetkezeti fogalom lényegéhez. Nem szabad zárkózott kört, csoportot létesíteni, mert egyed uralom vagy osztály uralom keletkezik belőle. Minél többen szövetkezünk, minél többen egyesülünk, annál biztosabb, hogy az egyéni, a szűkebb érdek uralma nem érvényesülhet. Ha pedig ez nem érvényesülhet, előtérbe lép az újabb nemes cél: egyesült erővel a nagy egész, a nagy tömeg, a köz érdekeit képviselni.

Ha hitelszövetkezetet alapítunk, programunkon kívül kell esni annak a gondolatnak, hogy a nagytőke szolgálatába álljunk. Azt jelenti ez, hogy nem tőke befektetést és a tőke értékének emelkedését kell tervbe venni, hanem hogy sokan, nagyon sokan kevés filléreinket összerakva oly nagy egészet alkossunk, a mely mindnyájunk érdekeit képviselni tudja.

E cél csak a szövetkezeti forma mellett lehetséges. A szövetkezeti üzletrészek nem remélhetnek árfolyam emelkedést, már abból az okból sem, mert hiszen az üzletrészek száma nincs korlátolva. De azért sem, mert a szövetkezet nem üzleti nyereségre van hivatva működni. Az üzletrészek tulajdonosai nem fektetnek nagy tőkét a vállalkozásba. A kis tőkének pedig teljesen közömbös, hogy vajjon egy vagy két százalékkal többet jövedelmez-e, vagy sem. Csak értékesökkenés ne érje, a nyereség ugyszólván mellékes.

Mi következik ebből? Mi más, mint az, hogy midőn sok haszonra nem törő kevés tőke nagy tökévé tömörül össze, a nagy tőkének csupán az előnye fog nyilvánulni, az, hogy altruistikus alapon szövetkezünk egymás jólétének fejlesztése érdekében és nem azért, hogy egymást önzésből kihasználjuk, hogy egymást leigázzuk vagyoniilag és erkölcsileg, hogy egymást gögösen „zsebünkben tartsuk.”

Legyen vége a komédiának — tartja a liberalis közbeszéd — mi is azt mondjuk, ne hagyjuk magunkat annyira lealacsonyítani. Elő az önértetünkkel. Kevés bár a pénzünk, de mi vagyunk a nép, mi

Éppen oly gyorsan futott haza, mint a hogy jött.

Kertjükben már várt reá egy csinos fiatal ember a nagy hárs alatt.

— Oh Pista! — sietett hozzá a leánya. — Ha tudná! Engem nagy bánat ért.

Pista megijedt.

— Ne is menjünk hát tovább édes angyalom. Maradjunk itt és mondja el nekem bánatát, — s a jó fiu meghatva fogta és csókolta meg az eléje nyújtott kezecskéket.

Livia is megfogta vőlegénye kezét s kéz-kézben leültek a hárs alatt álló japáni nádpadra. Ott Livia újra felolvasta a hirlapból Koltai Tasziló rövid nekrológiát.

— Ha tudná Pista, — kezdé aztán kedves komolysággal „szoktatni” vőlegényét, — ha tudná, hogy mi egyszer Hétháron mind az öten, mert akkor öten voltunk Hermine tantennél, mind egyenlő zsenge zöld leányok . . . és mind az öten beleszerettünk Tasziló grófnak.

— Maga is, Livia? — sóhajtott a vőlegény.

— Én is, hogy ne? Hisz mi akkor mind az öten egyet gondoltunk és tettünk. És így, mikor Tasziló Héthársra jött, én azt mondtam a leányoknak, hogy ő a mi végzetünk, hogy sorsunk eldőlt s hogy haljunk meg mind érte.

— Tán csak nem . . . ? — vágott közbe a vőlegény, de még jókorán szájára tette

kezét s így a kissé erős megjegyzést, hogy tán csak nem bolondultak meg mind az öten nem mondta ki. ?

— De igen, — vágott szavába a kis Livia s úgy tett, mintha arra értené vőlegénye szavait. — Igen, ők mind beleegyeztek. De aztán mást határoztunk. Vera kolostorba akart menni, Margit mindig fehér ruhába akart járni. Mila költeményekkel írta tele naplóját s Eveline és én megfogadtuk, hogy sohasem megyünk férjhez.

— Persze, ha ő nem veszi el valamelyikét? kérdé a vőlegény bosszus arczfintorral.

— Arra mi nem is gondoltunk. Mi Tasziló iránt kész reménytelen szerelmet akartunk érezni. A szép Semtey comtesse is így volt vele s mi rajongtunk a szép Jenny comtesseért. Talán csupán azért is szerettünk mind Koltai, mert tudtuk, hogy Jenny comtesse is szerelmes belé.

— Kiállhatatlan, elbizott, nyegle ember lehetett! — jegyzé meg savanyuan a vőlegény.

— Végtelen kedves volt.

— De hisz akkor már nem lehet sem szép, sem fiatal?

— Nem tudom, általában mit tartanak szépnek s voltaképen kit fiatalnak? — s a lányka vállalt vont. — Nekünk a legszébb volt s a legkedvesebb. Szép, csillogó kék szeme volt, vékony, hajlott orra s hosszú, szőke bajusza. Nem, talán már nem is volt fiatal, mert szép, hamvas haja,

mintha puderes kéz érintette volna, itt-ott fehéredni kezdett. De éppen ezért rettetes érdekesnek találtuk.

— Látta azóta? — kérdé duzzogva a fiatal ember.

— Nem láttam.

— S mikor nem látta, gondolt még aztán is rá? — kérdé faggatóan s amellet fejét elfordítva, esuf torzképet vágott.

— No, az igaz, hogy akkor elfeledtem. De a nyáron annál élénkebben jutott az eszembe első és reménytelen szerelmem.

— Ujra látta? — s Pista föluggott.

— Oh, dehogya! Hanem ott Marienbadban . . .

— Én is ott voltam és reményem, Livia, nem feledi el, hogy voltaképen ott lettem szerelmes jegyesembe? Reményem, megkímél attól, hogy megtudjam . . . Igen, hogy maga még akkor is arra a lumpra gondolt.

A leánya hangosan felkaczagott.

Pista keserűen sóhajtott.

— Maga kegyetlen, Livia, még nevetni tud?

— Nem, nem fogok többé nevetni, ha maga azt így veszi; s megfogta vőlegénye kezét. Nem is gondoltam Tasziló grófnak csak véletlenül juttatták ott eszembe. Talán vissza tud emlékezni arra a termetes bécsi bankárnéra, ki folyton az ismeretségünket kereste. De mama nem tartotta őt kifogástalannak s nem hagyott vele társalogni. Hanem ő azért mégis ismeretséget

vagyunk a nagy tömeg. A kevély pénzarisztokraták, gőgös egyedek, meg nagyra-törő családok járma alól fel kell végre szabadulnunk. Keservesen dolgozunk fillőreinkért, legalább az a hasznunk legyen belőle, hogy magunk vagyunk magunknak urai!

(Folytatjuk.)

Tanügy.**Hazafias zarándokut.**

Lapunk mult számában megemlékezünk már röviden a bars-taszári el. iskola tíz tanulójának egyik tanítójuk vezetésével történt kirándulásáról. A kirándulásnak első sorban hazafias célja volt. Vidékünk nemzetiségi volta — hol eddig csak elvétve akadt hazafiatalan elem — szükségessé teszi azt, hogy e tót anyanyelvű, de nem pánszláv érzelmű népet, eddigi gondolkodásában, érzésében nemcsak hogy megtartsuk, de tegyük őt erőssé a jövő kísértéseivel szemben. Az ifju nemzedék az, melynek ez irányban első sorban kell megerősödni. Értelmét, érzelmeit oly hatások alá kell vetnünk, melyek jövő akaratát hazafias szempontból helyessé nevelik.

Ez volt hivatva az említett kirándulás szolgálja. A kirándulók szombaton reggel indultak Taszárról. Utközben Érsekújvárot kiszállottak, hol megnézték a főgynásium museumát és termeit, a plebánia templomát, a ferencziek templomát, hol is Lutzia Gyula házfőnök a legnagyobb szíveséggel mutogatott és magyarázott meg mindent, sőt a kirándulókat érmekkel is megajándékozta. D. u. tovább utaztak Budapestre. Az érintett vidék szépsége, az újabb és újabb meglepetések egész sora, a különösebb látnivalók: A Duna, az esztergomi bazilika, Visegrád stb. teljesen lekötötte a gyermekek figyelmét.

Este 6 órakor megérkeztek Budapestre. A pályaudvaron az „Országos Magyar Szövetség” tisztikara várta a kirándulókat. A főváros szépsége, az előttük eddig ismeretlen arányok az első percztől lekötötték a gyermekek érdeklődését. Beöthy igazgató valóban nagy szíveséggel fogadta a kirándulókat és két páholyt bocsátott rendelkezésükre. A minden ízében magyar levegőjü darab nemcsak gyönyörködtette a gyermekeket, de bizonyára magyaros gondolkodásukat is fejlesztette.

Vasárnap hazafias kegyeletnek áldoztak. Kimentek a Kerepesi-temetőbe, ahol

megtekintették nagyjaink sírját, Kossuth Lajos sírjára pedig a „Tavaszi elmúlt” hangjai mellett virágokat tettek. A Nemzeti Muzeumban a régiségtár és a természetrajzi osztályokat nézték meg. Majd a városligetben jártak, hol végignézték az 5000 tornászifju felvonulását. A napot az Andrassy-úton tett sétával zárták be.

Hétfőn hajón átmentek Budára, hol a királyi palotában jártak, majd visszamen-ven a lánczidon, meghallgatták a képviselőház ülését. Utközben látták Széchenyi, Deák, Eötvös szobrát és az akadémiát. Megnézték Budapest egyik legszebb pontját: a Szabadság-teret. Voltak a Központi Vásárcsarnokban is. Este a Párisi Nagy Aruházban voltak, hol sok apróságot vásároltak össze budapesti emlékül.

Kedden reggel a lipótvárosi bazilikát nézték meg. Ezzel befejezték budapesti tartózkodásukat és d. e. elutaztak. Esztergom-Csavargőzsnél hajóra szálltak, hogy átkeljenek Esztergomba. Itt a bazilika bel-sejét, harangjait és kriptáját tekintették meg. Délután haza utaztak.

A kirándulás nyelbeütését egy ideig az anyagiak csekélysége hátráltatta meg, míg néhány áldozatkész hazafi segítséget nyújtott.

Mint már említettük, Ambrózy István baró 50 kor., az „Országos Magyar Szövetség” 30 kor., miből Eszterházy János gróf 20 koronával járult a költségekhez. Beöthy L. a „János vitéz” előadására két páholyt ajánlott fel, jelének H. a közúti vasut igazgatója 40 villanyos jegyet. Az EMKE kávéház egy reggelit, Hersch budapesti vendéglős egy ebédet adott. A képviselőház ülésére 11 jegyet kaptak. Hogy ennyi segítségben részesültek, leginkább az „Országos Magyar Szövetségnek” köszönhető, melynek tisztikara páratlan sőt önfeláldozó buzgalommal nyújtott segédkezet a vezető tanítónak.

A kirándulás kitörülhetlen hatást gyakorolt a gyermekek lelkére és egy újabb kapoocsal fűzte őket a hazához. A sokszor emlegetett „művelt nyugat” ez esz-közt már régen használja, egyrészt a gyermekek hazafias érzésének erősítésére, másrészt szellemi látókörük kiterjesztésére. Kívánatos volna, hogy társadalmunk lehetővé tegye azt, hogy ily kirándulások, melyek erős fegyverül szolgálnak a nemzetiségi mozgolódások ellen, minden iskolában és minden évben kivihetők legyenek.

Mérhetetlen haszna volna annak, ha minden iskola rendelkezne oly alap-pal. melynek kamataiból a megfelelő ösz-

szegyet, t. i. a hiányzó összeg pótlására elő lehetne teremteni.

A magyar kultúra terjedésének hat-hatós módja ez, már pedig akié a kultúra, azé az ország.

Nem aforizmak.

Irta: Góbé.

Szakértő kritikusok.

(Szinhely az épülő pénzügyi palota. Szombat lévén, óriási a néző publikum. Karhatalommal alig lehet kiverni őket. Mind okos arcot vág, az épület egyes pontjaira mutat, dühösen gesztikulál, majd nevet, sóhajtoz. Némelyik le-legug-gol s kezét ernyőként a szeme elé tartva előre néz; hol lejjebb, hol feljebb emelke-dik. Ez úgy látszik a fő-főszakértő. A többi mind bután, de reményteljesen figyeli őt. Idő délután.)

A schuster: Én nem értem, hogy lehet az ilyen építkezést eltérni.

A borbély

A szabó

A lópatkoló

Az utczaseprő

A grajzleros

A butikos

A pöczegödör tisztító

(kórusban):

Valóban skan-dalum! Bot-rány!

A kisbíró: Az épület egészen ferde szögletes, aztán meg folyton kiugorja, meg beugorja mint valami egér az egérfogóba!

A többiek: (Nevetnek.)

A borbély: Igen; s mindezt a mi pénzünkért, ezért kell annyi adót fizetni, meg pótdót. Én, hogy ezt behozzam, kény-telen leszek már a vendégeimet homokba mártott szalmaesutakkal borotválni.

A szabó: (szakértelemmel) Azután micsoda sárga porral keverik a homokot, mikor azt fehér mésszel kellene keverni. (Büszkén.) Az én házamnál úgy volt! Botrány, disznóság!

A pallér: Barom! Ne lármázzon, az a sárga por az román cement.

A grajzleros: Annál nagyobb a szentelenség s még be meri vallani. Na, magát ugyan rosszul tanította ki a gaz-dája!

A kiskoresmabutikos: Aztán a mi a fő, ha már használják cementet, mérth nem használják magyar és miért román?

A pallér: Maga menjen az.....

Hiszen maga is kimér francia konyakot.

A butikos: (magában) Ugy éljen

tartott s egyszer a table d'hótenál mel-lém telepedett s olyan bizalmasan vette sorra előttem a jelenlevőket, hogy végé-hosszat se tudtam bevárni történeteinek. Akkor mutatott egy nőt is, kit addig észre sem vettem. De a bankárné olyan vágya-kodó csodálattal figyelmeztetett hogy az ünnepeit párisi divathölgy, akinek szá-z-ezreket érő gyémántjai vannak és minő öltözéke, minő fogatai! Még Párisban is föltűnnek. Koltai Tasziló magyar grófnak a neje. En e névnel — folytatá a kis Livia élelnebben, — rögtön érdeklél néztem oda. Aztán csodálkoztam. Majd kacagtam s végre bosszankodtam. Mert az a Koltainé olyan sajátos ordinaire durva arccal ült ott, mint valami részeges kő-műves. És hogy evett! Két kézre fogta az ortolánt s a fogaival tépte-rágta le a hust a csontokról.

— Mint valami szetter. Lássá Livia!

— És hogy volt öltözve! Olajsárga, zöld és piros színekben, valódi barbár ösz-szeállítással. És olajsárga és zöld volt az arca is. Szemének olyan kifejezése volt, mint valami ragadozó állatnak. Ajkai fö-lött pedig erős fekete árnyalat.

— No lássa Livia, még bajusza is volt.

— Nem győztem őt nézni. Végre is a mama halkan intett, hogy ne érdeklődjem annyira.

— Helyesen tette. Nem is kellett volna megnéznie.

— Dehogy. Lám, ugy az emlékeze-

temben maradt, mintha most is látnám. Mikor az étteremből kimentünk, még egy-szer visszanéztem rá. Lusta vonásokkal tünyan dőlt hátra székén s az a mozdulat, melylyel boros poharát eltolta s vaskos szivartárczáját kitette az asztalra, most is előttem ál.

— No lássa! S ő, a maga ideálja, nőül vett egy ilyent. Hisz már ez is elég jel-lemző. De még jellemzőbb, hogy ez az asszony volt az oka, hogy ő meghalt.

— Hogyan, ön tudja?

— Igen. Én ismertem a történetét. Az a nő előbb minden vagyonából kifosztotta, aztán az inással utasította ki a palotából, melyet tőle kapott nászajándéku. Ez egy romlott személy volt, Livia, olyan romlott, a minő a maga gondolatvilágában nincs meg. Többekkel bánt már így Tasziló előtt. Egyik kifosztott imádóját, ki segélyért könyörgött nála, zsarolásért elzáratta. A má-sik nála lötte magát agyon. Tasziló gróf legtöbbet áldozott érte, mert nőül is vette. Még a nevét is oda adta annak az ocs-mány nőnek, a ki pedig, mikor már min-denéből kifosztotta férjét, akkor kidobhatta. És ez az ember leborult előtte, ugy könyörgött, hogy ne üzze el magától. Ott aludt ajtója küszöbén s kocsija után futott, ha az kocsiázott. Oh, a gyáva! Az alávaló!

— Kérem, Pista, ne mondja azt — s a leányka könnyes szemmel nézett fel a haragos fiatal emberre. — Ne mondja ké-rem, mert hiszen épen az csodálatra méltó

Koltainál, hogy azt az ocsmány nőt így szerette! Hogy érte élt és érte halt meg. Milyen szerelem! Valami végtelen nagy és hatalmas az ilyen érzélem.

— Hallgasson, Livia! Az Istenre ké-rem hallgasson! — vágott szavába a fiatal ember. — És annak az utálatos érzésnek ne adja azt a nevet: szerelem. De mit be-szélek én? Maga gyermek, azért rajong az olyan eszmények és érzelmekért, a melye-ket meg nem ért. Hanem, ha maga ezt folytatni fogja és tovább is rajon-gani akar azért a léha emberért, akkor én... igen akkor... én magam is an-nak az asszonynak az udvarához szegődöm.

— Maga, Pista? — s a lányka meg-ragadta vőlegénye kezét. — De hisz az nevetséges lenne!

— Mások előtt igen, de maga meg fog csodálni érte.

— Nem, nem engedem meg! — s Livia gyorsan átölelte jegyese nyakát. — Soha-sem bocsátanam meg Pista, ha ilyen ocs-mányságra képes lenne!

— Csakhogy ide jutottunk! — kiál-tott diadalmasan a fiatal ember. — Már azt hittem, hogy a maga szívét csak ugy nyerhetem meg egészen, ha én is tönkre teszem magamat azért az asszonyért és aztán éhen halok meg. De köztünk mondva nem nagy dicsőség rám nézve, hogy a menyasszonyom ideálja éhen halt meg!

— Oh Pista feledjük el őt. Nyugod-jék szegény békében!

ennek a szegény embernek a feje, mint-ahogy az én konyakom franczia.

A pöcegödörtisztító: És hogyan esznek! Nem látom az én gödrömet. Ilyen nagy épületnél pedig kell. Aztán én meg tisztítani akarok. Igen. (Dühösen) Igenis, tisztítani akarok!

A szabó: Aztán meg, hogy rakják össze-vissza a köveket. Nézzék azt a nagy vastag talat. Van vagy hat méter vastag, azután csak malter nélkül van rakva, meg alacsony; aztán meg folyton elvesznek belőle.

A borbély: Na hát ezt nem tűrjük! De hol is van az?

A szabó: (Az átvétel ezéjéből halmokba rakott kövek csoportjára mutat.) Az ott ni!

(Mind iszonyu dühbe gurulnak. A kisbíró a nagybíróért szalad; a borbély oltót ránt elő és dühösen csattogtatja: a szabó tüvel, ezérnával és nyelvvel öltöget; a pöcegödör tisztító a fogát vájja; a grajzleros és butikos köpködnek, a lópatkoló reszket, hogy mérgében megüti a guta, vagyis elpatkol; az utcásapró — nem csinál semmit.)

A pallér: (Hatalmas lécezzel fel-fegyverkezve közeledik.) Mars, marrss, bagázs!

Mind: (Felzúdulnak.) Ugy, a mi pénzünkön épül s innen kikergetnek. Jó. De majd megmutatjuk, hogy mi az autonómia. (Össze-vissza kiabálnak.) Elcsapjuk a mérnököt, a vállalkozót, a pallért, a... a... a pénzügyminis­ter­et! De van még autonómia!!

A pallér: (A két lécezzel kezdi az autonómiát kézzelfoghatólag magyarázni.)

Az egész trupp; Jaj! jaj! . . . . . jaj! . . . . . autonómia . . . . . jaj! (Mind szétfutnak.)

Függöny legörődül.

Aforizmak.

Stüeci vadász és Pepi cigány.

Stüeci vadász: (Találkozik a cigánynyal az erdő tisztásán.) Hová More?

Pepi cigány: Kezít lábát esőköltöm miltóságos uram, a purdiknak egy kis vad nemesra fáj a foguk.

St. v.: (Roppant fölényvel.) Talán nemes vadra Dikhez!

P. cz.: Azs azs! De mindegy tán azs nagyságos uram, akár vad nemes, akár nemes vad, csak nem repil azs a sánkba, csak futni kell utánna.

St. v.: (Gunyos kárörömmel.) Futni utánna kell? Te ostoba cigány, bizony az hiszel, hod csak ugy pusztá kézzel is a vad elfoghatol? — Hát puska hol van?

P. cz.: (Öntudattal.) Hát kevetem alásan tekintetes uram nem vót nekem fegyverem soha, azsir mégis vót nyulam mikor kellett.

St. v.: (Elgondolkozva.) De puska nélkül még se nem léhatsz nyul . . . ?

P. cz.: (Homlokát összeránczolva.) Hát instállom nagy uracskám, a purdik nem seretik a puskát, mert azs el is silhet és akkor nagyot pukkan és elijesti a nyulat. De nem is kell ahozs puska, mert ha a nyulat megmusáj lini, meglividik esz enmagától is, ha azs Istenke akarja.

St. v.: (Meggyőződéssel.) Hej te kópé, te akarsz elesenni az enyim nyul, a mi fogok löni. Abból nem ugyan eszelsz!

P. cz.: (Önérzetesen.) Fusson ki a semem, ha tudtam, hogy nyul azs a mire azs ur vadás.

St. v.: (Önbizalommal.) Én mindig csak nyulra vadászom.

P. cz.: (Maliciózusan sanditva.) Hát ha nem mindig nyul azs, a mire vadás, akkor vissza vesi azs ur a siritet?

St. v.: Marha cigány, van nekem esze, hod nem lövök rá, ha már látom, hod nem nyul.

P. cz.: (Futásnak ered.) Azsir lit már azs ifur bakkot is eget.

St. v.: (Megvetéssel nézve a futó cigány után.) Kutya fejü cigány, akartál engem csalni meg, gondoltál, van az a

nyul, amit akarsz te falni fel, fogok én neked löni, te csaltál magadat, mert van nekem sok esze.

P. cz.: Ugy-e az ur komisz zs . . . !? Komoly.

Hirek.

Személyi hir. József Ágost főherceg és fenséges családja folyó hó 5-én 3 heti tartózkodásra Kistapolcsányba érkeztek.

Hivatalvizsgálat. Andrássy Sándor törvényeségi elnök a mult napokban tartotta az aranyosmaróthi kir. járásbírósnál a szokásos évi vizsgálatot, mely alkalommal mindent példás rendben találván, a járásbírósnak vezetője előtt elismerését fejezte ki.

Körjegyzőválasztás. Az elhalálozás folytán megüresedett alsógyőrödi körjegyzői állás e hó 17-én fog választás útján betölteni. A pályázati kérvények június 16-ig bezárólag nyújthatók be a járás főszolgabírájához.

Évnyegyedes közgyűlés. A vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 15-én tartja rendes évnyegyedes közgyűlét.

Gyermek kirándulás. Közbe jött akadályok miatt az aranyosmaróthi áll. el. iskolás gyermekek 8-iki kirándulása nem — mint tervezve volt — a főhercegi parkban, hanem a kistapolcsányi templom melletti erdőben fog megtartatni.

Gyári égés. Mult hó 30-án éjjel nagy tűz pusztított Érsekújvárott. A Kurzweil-féle gőztáglagyár égett le. A kár mintegy 50,000 korona, mely szerenésére biztosítás folytán megtérül a tulajdonosnak.

Megjutalmazott cseléd. Folyó hó 4-én adta át Dr. Rudnyánszky Titusz aranyosmaróthi járási főszolgabíró a Bodó-család nagyszelezsényi birtokán több mint 30 év óta hűségesen szolgáló Hugyecz János cselédnek a földművelésügyi minis­ter­ diszoklevelét és 50 kor. jutalmát. A főszolgabíró szép szavakban emlékezett meg a becsületes cseléd érdemeiről, amit azután Ralbovszky Endre nagyszelezsényi plebános tolmácsolt meg tót nyelven az ünnepélyen megjelent népek. Az ünnepélyen jelenlevők között voltak a Bodó-család részéről Bodó János tb. megyei főjegyző és Bodó István, továbbá Krasztenics Imre szelezsényi földbirtokos. Az ünnepelt cseléd halásan köszönte meg a kapott jutalmát.

Sztrajk Léván. A lévai építő munkások folyó hó 5-én sztrajkba léptek követelve, hogy csak 10 órát kelljen nekik naponként dolgozniuk és hogy a napszám óránként legalább 40 fillér legyen. Az uradalomnál dolgozó munkások követelését még a reggeli órákban teljesítették, a többi munkásokkal folynak az alkudozások. Körülbelül 70 munkás szüntette be a munkát. Ime Léva már a sztrajk által is a nagy városok közé emelkedett.

Adókövető és adófelszólamlási bizottságok. Az 1905—1907 évekre szóló III. oszt. kereset adó megállapítására hivatott adókövető és adófelszólamlási bizottságok Bars megyében is megalakultak. Az adókövető bizottságok tagjai lettek: Léván: Elnök: Huberth Vilmos, elnökhelyettes dr. Klein Jakab, rendes bizottsági tagok az elnökhelyettes és Kabina József, Medveczky Sándor és Klein Ödön, póttagok Kern Vilmos, Fizély Lajos, Mocsy Lajos és Kabina Ervin. Aranyosmaróthon: Elnök: Kosztolányi Aurél, elnökhelyettes Zname­menák Sándor, rendes tagok Raschmann Tamás, Eisenberg Károly, az elnökhelyettes és Bottka Győző, póttagok Kormanovich Endre, Krasztenics Imre, Pető Albert és Taxner Béla. Verebelyén: Elnök: Dóra Miklós, elnökhelyettes Nécsy Mihály, rendes tagok Dióssy József, Grossmann Henrik, Luliesek Izidor, Mayerhuber Ferencz, póttagok Trubinyi Imre, Pollák Zsigmond, Czirok István és Nécsy József. Körmöcsbányán: Elnök: Raáb Károly, elnökhelyettes id. Klemm Béla, rendes tagok

Kaldrovits József, Ritter Lipót, Salamin Kelemen, dr. Oswald Lajos, Klemm Béla és Horn Vilmos. A Barsvármegye területén és a kir. pénzügyigazgatóság székhelyén működő egyenes adó felszólamlási bizottság a következőkép alakult. Elnök: Báthy László, elnökhelyettes Leidenfrost Tivadar, rendes tagok dr. Kaszaniczky Kálmán, Schubert Pál, Levatic Gusztáv és Taubinger Agoston, póttagok Gyapay Gusztáv, Kern Vilmos, Weisz Benő és Bakó Ferencz. A tárgyalások megindítása iránt intézkedés még nem tétetett és pedig tekintettel arra, hogy költségvetésen kívüli állapotban van az ország.

Vallási türelmetlenség. A zsidóknak ősi hagyományuk szerint rituális ügyekben arra hivatott és kvalifikált tudóshoz kell fordulniok. Aranyosmaróthon ennek most már vége. A zsidó község képviselőtestülete betiltotta ez ősi hagyományt, mert ez smafu, mert az nem sikkes, nem elegáns. Különböen ügyvédre bízták a lelkiek ügyét és mivelhogy ügyvédnek mindenhez kell értenie, hát talán nem is olyan nagy a baj — forduljanak a hitközség zsidók ezentul a hitközség ügyvédjéhez, az majd eligazítja őket. Ebben az egész zsidó kérdésben csak az a szomorú, hogy a közigazgatási hatóság a gyávaságig tehetetlen. A község képviselőtestülete egyszerűen papirkosárba dobja a hatóság rendeleteit, markukba nevetnek a „Representanzmitgliedek” s ha a feje tetejére áll is a főszolgabíró az alispánnal, meg az egész közigazgatási bizottsággal együtt, mégis csak az történik, a mit Eisenberg, Pető, Weinberger, Rintel és Steiner urak akarnak. Azsiában is különbek az állapotok. Maholnap még a zsinagógát is becsukják, ugyis arról beszél már Aranyosmaróthon minden suszter inas.

Elked aranyosmaróthi kiadásban. Az Elked-féle budapesti vendéglős esetéhez hasonló furfanggal akarták Mittelmann Tivadar helybeli kereskedőt is törbe csalni. A minap a következő német szövegű levelet kapta: „Barcelona, 1905. május 27. Tisztelt uram! Mostani nyomoruságos helyzetemben kénytelen vagyok tudakozódni önnél, vajjon nem volna-e hajlandó segíteni rajtam, hogy azt a 470,000 koronámat, melyet kénytelen voltam Aranyosmaróth környékén elásni, megmentsen. Ha ön segítségemre lenne, hajlandó volnék önnek az összeg egyharmadrészét átengedni. Miután jelenleg katonai fogságban vagyok és mindenemet lefoglalták, előlegezni kell önnek valamelyes pénzt, hogy 16 éves anyátlan leányomért az intézetben járó tartásdíjat kifizethessem és hogy ugy az ő, valamint kisérőjének ön­höz való utazásuk költségét előlegezhessen, hogy azután a vasladát együtt keressenék fel. Mihelyt választ megkapom, azonnal elárulom önnek egész titkomat, amennyiben titoktartására számithatok. Az ön leveleit a fogságban meg nem kaphatván, legyen szives levelét bizalmasomhoz a következő címre intézni: Francisco Laporta Constitución 146. Sans (Spanien) Barcelona. Mielőbbi válaszána reményében teljes tisztelettel üdvözlö Mennel Orbel u. i. Biztonságunk érdekében ne árulja el ön sem nevét, de egyszerűen „Fanlet”-tel jelezze nevét, legközelebbi leveleimben én is így fogom önt nevezni!” Hát most rajta szegény emberek, keressük a környéken elásott fél millió koronát.

A papir drágulása. Az osztrák és magyar papirgyárosok gyűlést tartottak, mely után tanácskoztak az árak megállapításáról s arra való tekintettel, hogy a gyárak bőven el vannak látva különösen külföldi megrendelésekkel, ellenben a nyers­termények megdrágultak, tehát fel fogják emelni a papir árát.

Ideg- és izomerősítő svédgymnasztika. Magvassy Pál nyug. tornatanár Aranyosmaróthra érkezett, hogy itt a gróf Migázzai-uteza (kórházzal szemben) levő helyiségben 2 havi időtartamra tervezett svédgymnasztikai gyógymódját bemutassa.

Törvénykezés.**Montsre vádirat.**

A folyó évi január hó 26-iki képviselő választás alkalmából tudvalevőleg Valkóczon a választók és a csendőrök között tetteles bántalmazás keletkezett, miből kifolyólag 2 csendőr súlyos sérüléseket szenvedett. A választás napján azonnal elfogtak vagy 15 embert, a kiket azonnal le-tartóztattak és mintegy 4 hétig voltak vizsgálati fogságban. Ez ügyben a kir. ügyészség 22 oldalas vádiratot adott be, a melyben a btkv. 165, 168, 301 és 302. §§-aiba ütköző hatóság elleni erőszak és súlyos testi sértés büntetével vádol. A vádirat az eseményt a következőképp be-széli el:

„Springenszeisz György ezimzetes őrs-vezető és Bolyosi Mihály csendőrök az-zal a meghagyással voltak Valkóczra ve-zényelve, hogy ott a rendet fenntartsák s az ottani választókkal, azok biztonságát fe-dezve, másnap a képviselő választáshoz Aranyosmaróthra vonuljanak be.

A csendőrök este háromnegyed 9 óra tájban érkeztek Valkóczra és értesülvén, hogy a községi bíró a koresmában van, oda menve, az ott volt községi bírót figyel-meztették, hogy mivel a záróra már elér-kezett, a koresmában levőket küldje haza. A községi bíró a koresmában voltak tá-vozásra fel is hívta. Egyesek haza is men-tek, legtöbben azonban a felhívásnak nem engedtek, hanem részint az udvaron, ré-szint az utcán csoportokba verődve lár-máztak, zajongtak.

Erre a csendőrök őket újból távozásra hívták fel s minthogy felhívásuknak nem engedtek, őket az udvarból kiszorítani akarták.

E közben érkeztek az udvarra Haszpra József, Frajka Márton és Brieska Mihály, hogy az id. Mlinka István házában össze-gyűlt 26 néppárti választó részére, a nem-csényi káplán által adott 4 koronán pálin-kát vásároljonak.

Frajka Márton kezében egy nagyobb üveg volt, mely a tolongás közben vala-mely módon összetört. Frajka Márton és Haszpra József állítása szerint azt a csen-dőrök valamelyike puskatussal törte össze és ugyanakkor mindkettőjük fején is ütötték úgy, hogy Haszpra Józsefnek a sip-kája is leesett.

A csendőrök azonban ezt tagadják.

Ezután azok, a kik a koresma udva-rán voltak a koresma elé csoportosultak, részben pedig a szomszédos Haszpra Vin-ceze udvarára mentek és onnét a csendő-rökre mindenfelét kiabáltak. Így többek között, a mint azt Hrajcsi Izidor községi bíró is vallja, Kaszpra Vincze azt kiabálta: „Az Istenteket csendőrök, jertek ide, agyon verünk benneteket“, Kovács András pedig azt kiáltotta: Jertek ide, a Krisztustokat, agyonütlek.“ Majd pedig oly kiáltások is hallatszottak: Mit keresnek itt ezek a lump csendőrök, otthon nincs dolguk ide, jönnek a faluba.“ stb.

A csendőrök erre Haszpra Vincze háza elé mentek és a kapuból a lár-mázókat csendre intették, majd a községi bíróval és a kisbíróval együtt a község felső része felé indultak és Balga István házában meg-állottak s várták, hogy az ekkor már csak körülbelül 20-25 emberből álló csoport szétozlik-e?

Mialatt a csendőrök a koresma udva-rából Haszpra Vincze háza elé mentek, az alatt ifj. Mlinka István, majd Haszpra Jó-zsef, id. Mlinka István házába futottak és az ott egybegyűlteknek azt mondták, hogy a csendőrök a palackot összetörték és „küldőnzeiket“ bántalmazták és a vá-lasztókat verik. Erre az id. Mlinka István házában összegyűlve voltak, 5-6 ember kivételével, a közbeeső udvarokon keresztül a koresma elé szaladtak és karókat tör-delve, egy csoportban nagysietve a csen-dőrök felé tódultak.

A csendőrök Balga István háza előtt látván, hogy a csoport a helyett, hogy osz-lanék, inkább folyton növekszik és fenye-getőleg lép fel, a csoportosulókat újból

szétozásra és hazamenetelre hívták fel, maguk pedig a községi bíró háza felé men-tek. S mivel a tömeg a folytonos fenye-getések között utánuk tódult, utközben Mlinka János és Haszpra József házai kö-zötti vályogfalnál megállottak. Majd pedig a keskeny utcza közepén egymást fődözve foglaltak állást és az őket körülvevő töme-get a szétozásra ismételten felhívták. A tömeg ekkor az átellenben levő kert ker-i-téséhez tódult, onnét is karókat téptek és csakhamar egy-két karó a csendőrök felé repült. Erre csendőrök szuronytámadással a tömeg felé mentek és Springenszeisz György a tömeget újból szétozásra hívta fel. A tömegeből ekkor záporoként repültek a karók a csendőrökre. Egy karó Bolyosi csendőrt homlokán érte, minek folytán a kalapja leesett. S midőn kalapját felemelte észrevévén, hogy arczán vér csurog, 10-15 lépést tett és ott eszméletét veszve össze-esett. Hogy ki bántalmazta, nem tudja. Springenszeisz a helyzet veszélyességét látva, a tömegbe lőtt s mivel erre újból karókat dobtak feléje, még egyszer lőtt. A második lövés után — állítása szerint — bal oldalt a sövénykerítés felől, bal arczán éles fájdalmat érzett, mire öntudatát veszve a sövénykerítés mellett huzódó árokba esett. Ő sem tudja, hogy ki bántotta. A mikor a tömeg már oszlófélben volt, eszméletlen állapotában őt a koresmába vitték s még azon éjjel eszméletlen állapotában a 71. számú orvosi láttelemben kitüntetett sérü-lésekkel az aranyosmaróthi kózkórházba szállították, a hol egy hónapig volt gyógy-kezelés alatt és még mindig gyengélkedő boecsátatott ki.“

A terheltek dr. Török Mór ügyvédet bízták meg védelmükkel, ki a vádirat el-len kifogásokat fog benyújtani.

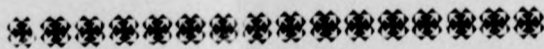
Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad fel-világosítást a tudakozódnak, csak névtelen leve-lekre nem válaszol.)

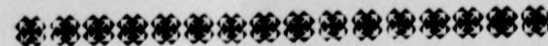
M. B. Tessék elhinni, hogy csuf egy fajzat. Annyi pökhendiség, annyi éremlygős önbizalom van bennük, hogy önmaguk fogják saját romlásukat előidézni. A mai közfelfogással sehogy sem fér össze, hogy valakinek az legyen az egyetlen életezélja, hogy miként lehet a többi embert leki-esinyelni.

D. S. Gondunk lesz rá, ne féljen tőle, hogy baj legyen belőle.

K. I. Majd annak idején figyelmessé tesszük rá, mert bennünket jobban érdekel, talán mint önt.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Férfi és női czipők

a legizlésebb kiállításban a legjutányosabb áruk mellett megrendelhetők nagyban és kicsinyben.

Bernstein Mór czipőgyárában

UJPEST, Arpád-utcza 21. szám.

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.

Pünkösdi képeslapok

nagy választékban kaphatók:

Brunczlik I.

könyv- és papirkereskedésben.

Egy butorozott szoba azonnal kiadó, czime a kiadóhivatalban

ELADÓ

iskola-hegedű teljes felszere-
léssel jutányos áron.

Bővebbet: a kiadóhivatalban.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen
nincs jobb a
RETHY-féle
pemetefű
czukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY-féle**t kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak **RETHY-féle**t fogadjunk el